

Text: 01

CURS 2004-2005 SÈRIE 1

Trieu una de les dues opcions, A o B.

OPCIÓ A

–I què succeeix amb la multiplicitat de les coses belles, com ara homes, cavalls, mantells o altres coses, siguin les que siguin, que tenen aquesta qualitat o són iguals, o amb totes aquelles coses, en definitiva, que reben el mateix nom que aquestes realitats? ¿Es presenten potser en idèntic estat o, ben al contrari que aquelles, no es presenten mai en cap aspecte, per dir-ho així, en idèntic estat, ni amb si mateixes, ni entre si?

–Això és el que succeeix amb aquestes coses –respongué Cebes–, mai no es presenten de la mateixa manera.

–I aquestes darreres coses, ¿no es poden tocar i veure i percebre amb els altres sentits, mentre que les que sempre es troben en el mateix estat és impossible aprehendre-les amb cap altre òrgan que no sigui la reflexió de la intel·ligència, atès que són invisibles i no es poden percebre per mitjà de la vista?

–Completament cert és el que dius –respongué Cebes.

–¿Vols que admetem –prosseguí Sòcrates– dues espècies de realitats, una de visible i una altra d'invisible?

–Admetem-ho.

–¿I que la invisible sempre es troba en el mateix estat, mentre que la visible mai no ho està?

–Admetem també això –respongué Cebes.

PLATÓ, *Fedó*, 78è-79a

1. Expliqueu breument –al voltant de 40-80 paraules– les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]
2. Què vol dir, en el text, que hi ha «dues espècies de realitats, una de visible i una altra d'invisible»?

Per què diu Plató que hi ha dues espècies de realitats? (Tingueu en compte els aspectes del pensament de Plató que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en aquest text.) [3 punts]
3. Compareu el paper que té la percepció en la concepció platònica del coneixement amb el paper que té la percepció en alguna altra concepció del coneixement. [3 punts]
4. Esteu d'acord amb la tesi platònica que la veritable realitat només es pot copsar per mitjà de la reflexió intel·lectual? Raoneu la resposta. [2 punts]

Text: 02

OPCIÓ B

Així, si la veritat de les coses existeix des de sempre en les nostres ànimes, cal que la nostra ànima sigui immortal. Per aquest motiu, hem de tenir coratge i esforçar-nos a trobar de nou i a buscar el que actualment no sabem; és a dir, aquelles coses de les quals hem perdut el record. [...] Hi ha alguns punts del meu raonament sobre els quals no m'atreviria a ser realment asseveratiu. Però, si considerem com a deure nostre la recerca del que ignorem, ens fem millors, més enèrgics i menys ganduls que si considerem impossible i fora del nostre deure la recerca de la veritat desconeguda; això, m'atreviré a defensar-ho contra tothom.

PLATÓ, Menó

1. **Expliqueu breument quina és la idea principal del text.** [2 punts]
2. **Què vol dir, en aquest text, que «la veritat de les coses existeix des de sempre en les nostres ànimes»?** [3 punts]
3. **Compareu la concepció del *coneixement* que s'expressa en aquest text amb alguna altra concepció del *coneixement*.** [3 punts]
4. **Expliqueu per què creieu que l'autor del text té raó o per què creieu que no en té.** [2 punts]

Text: 03

OPCIÓ A

Em sembla necessari que precisem qui són els filòsofs a què ens referim quan ens atrevim a sostenir que han de governar l'Estat; i això, a fi que, sent ben coneguts, tinguem mitjans de defensar-nos mostrant que a ells els és propi per naturalesa tractar la filosofia i governar l'Estat, i als altres seguir el que governa. [...] Llevat que els filòsofs governin en els Estats o que tots aquells que s'anomenen reis i dinastes practiquin noblement i adequadament la filosofia –llevat que coincideixin una i altra cosa: la filosofia i el poder polític–, no hi ha, amic Glaucó, treva per als mals dels Estats, ni tampoc, segons crec, per als del govern humà.

PLATÓ, *República*

1. **Expliqueu breument la idea principal del text.** [2 punts]
2. **En les sis qüestions següents, trieu l'única resposta que considereu vàlida (no cal justificar-la). Cada resposta errònia descompta un 33 % de la puntuació prevista per a cada pregunta. Per contra, les preguntes no contestades no tindran cap descompte.**

Escriviu les vostres respostes en el quadernet de respostes indicant el número de la pregunta i, al costat, la lletra que precedeix la resposta que considereu correcta (a, b, c o d).

[0,5 punts per qüestió encertada]

2.1. Què defensa Plató en aquest text?

- a) La monarquia.
- b) La coincidència entre filosofia i poder polític.
- c) Un govern fort de l'Estat.
- d) Que mani un de sol.

2.2. Assenyaleu la frase que considereu que no coincideix amb cap idea del text.

- a) Els filòsofs han de governar l'Estat.
- b) No hi ha Estat bo sense filòsofs que governin.
- c) Només es pot posar fi als mals de l'Estat amb la monarquia.
- d) Als filòsofs els és propi per naturalesa governar l'Estat.

2.3. Assenyaleu quina de les frases següents expressa una argumentació continguda en el text.

- a) Quan hi ha coincidència entre filosofia i poder polític és perquè els reis s'han fet filòsofs.
- b) Sense reis, els estats no deixen de tenir mals.
- c) Arribar a una bona definició de filòsof és útil per defensar que els filòsofs han de governar l'Estat.
- d) Com més filòsofs hi hagi en un Estat, més just serà.

Text: 03

2.4. A quin període històric pertany la filosofia de Plató?

- a) A l'antiguitat.
- b) A l'edat mitjana.
- c) Al Renaixement.
- d) A la modernitat.

2.5. Quina forma de govern es defensa en el text?

- a) La plutocràcia.
- b) La monarquia.
- c) La democràcia.
- d) L'aristocràcia.

2.6. De quina mena és la relació que hi ha entre el govern de l'Estat i el govern de l'home sobre si mateix pel que fa a la consecució d'una treva dels seus mals?

- a) De total independència.
- b) De consonància.
- c) D'absoluta contraposició.
- d) De proporció inversa.

3. Compareu la idea de *govern* que hi ha en aquest text amb alguna altra idea de *govern*. [3 punts]

4. Expliqueu per què creieu que l'autor del text té raó o per què creieu que no en té. [2 punts]

Text:

—Aquesta és, doncs, —vaig dir jo— estimat Glaucó, la imatge completa que cal aplicar a les paraules que s’han dit abans, tot associant el món que se’ns apareix a través de la vista amb l’habitatge de la presó i la llum del foc que hi ha amb l’energia del Sol; i si compares la pujada i la contemplació dels objectes de dalt amb l’ascens de l’ànima cap al món intel·ligible no et desviaràs pas de la meva conjectura, ja que és aquesta la que desitges escoltar. Només la divinitat sap si per atzar resulta ser vertadera. És aquesta, doncs, la meua manera de veure la qüestió: en el món intel·ligible la darrera idea és la de Bé i amb prou fomes pot ser percebuda; un cop percebuda, però, cal concloure que és la causant de tot el que hi ha de recte i de bell en tots els éssers; en el món visible és la que va engendrar la llum i el seu sobirà; en el món intel·ligible és la sobirana i la fornidora de veritat i d’intel·ligència; i que cal que la contempli aquell que es proposi actuar assenyadament tant en la vida privada com en la pública.

Plató. *La república*, 517 b

1. Poseu un títol a aquest text i resumiu-ne les idees principals.
2. Quin és el tema principal que es discuteix en aquest text?
3. Quina relació hi ha entre el text i la teoria política de Plató?
4. Relacioneu la concepció de la realitat que apareix en aquest text amb el plantejament d’algun altre autor que conegueu.

Text: 05

Text:

Diguem ara per quina causa l'artesà va fer l'esdevenir i aquest Univers. És bo i allò que és bo mai no cova cap mena de mesquinesa. En mancar-n'hi, volia que tot arribés a ser al més semblant possible a ell mateix. [...] Com que el déu volia que totes les coses fossin bones i no hi hagués, en la mesura del possible, res de dolent, va agafar tot el que és visible, que es movia sense descans de manera caòtica i desordenada, i ho va conduir del desordre a l'ordre, perquè va pensar que aquest darrer és en qualsevol sentit millor que aquell. Ja que a allò que és òptim només li era i li és permès de fer allò més bell. Mitjançant el raonament va arribar a la conclusió que entre els éssers visibles mai cap conjunt mancat de raó no serà més bell que el que en posseeix i que, a la vegada, és impossible que aquesta es generi a partir d'allò que no té ànima. A causa d'aquest raonament, en acoblar el món, col·locà la raó en l'ànima i l'ànima en el cos, per tal que la seva obra fos la més bella i millor per naturalesa.

PLATÓ. *Timeu*, 29 e

1. Poseu un títol a aquest text i resumeu-ne les idees principals.
2. Quin és el tema principal que es discuteix en aquest fragment?
3. Quina relació hi ha entre el text i el pensament de Plató?
4. Relacioneu la teoria cosmològica que apareix en aquest text amb el plantejament d'algun altre autor que conegueu.

Pel que fa a la configuració de l'ànima, cal parlar de la manera següent: per explicar com és, caldria una exposició totalment divina i molt extensa, mentre que dir a què s'assembla és humà i certament més breu; parlem, per tant, d'aquesta manera. Imaginem, doncs, que s'assembla a una força en la qual van naturalment units un auriga i una parella de cavalls alats. Sens dubte, els cavalls i els aurigues dels déus són tots bons i de bones qualitats, però en el cas dels altres es tracta d'una barreja. Pel que fa a nosaltres, hi ha primerament un auriga que condueix una parella d'animals de tir; aleshores, un d'aquests cavalls és bell i bo, i d'aquestes mateixes qualitats, mentre que l'altre és el contrari i també de qualitats contràries. Pel que fa a nosaltres, doncs, el fet de conduir-los és necessàriament difícil i desagradable.

Plató. *Fedre*, 246 a

1. Poseu un títol a aquest text.
2. Quin és el tema principal que es discuteix en aquest text? Quina solució s'hi proposa?
3. Establiu quina relació hi ha entre el text i el pensament de Plató.
4. Relacioneu la teoria de l'ànima que apareix en aquest text amb el plantejament d'algun altre autor que conegueu.